

være i Tyendets velforstaaede Interesse; man vilde derved kun hjælpe det fra Dynen i Halmen.

Den Gang, den nugældende Tyendelov af 16. Maj 1854 udkom, betegnede den et stort Fremskridt for den tjenende Klasse. Hvordan var Tilstanden her i Landet før 1854? Tilstanden var den, at der gjaldt en særlig Tyendelov for København, der har fundet sit Udtryk i Plakat af 3. December 1755; der gjaldt særegne Regler for Tyendeforholdet i Landets øvrige Købstæder, hvilke Regler særlig have fundet Udtryk i Christian den femtes danske Lovs 3die Bog 19de Kapitel, og endelig gjaldt der særegne Regler for Tyendeforholdet paa Landet, som have fundet Udtryk i Fd. af 25. Marts 1791. Altsaa tidligere fandtes der en spredt og ret ufuldstændig Lovgivning i et saa overordentlig vigtigt Forhold som Tyendeforholdet utvivlsomt er. Før 1854 var Forholdet det, at en Karl paa Landet, der var under 28 Aar gammel, skulde tage fast Tjeneste, naar han ikke var i en selvstændig Stilling. Enhver, der ikke var Gaardmand, Boelsmand, Husmand eller Haandværker, skulde, naar han ikke var 28 Aar gammel, være pligtig til at skaffe sig en fast Plads eller Tjeneste. Kunde han ikke dette ved egen Hjælp, skulde han søge Sognefogeden i sit Sogn, og Sognefogeden var da pligtig til at lade læse ved Kirkestævne, at den og den Karl stod ledig, om nogen vilde fæste ham. Var der ingen i Sognet, der vilde fæste ham eller havde Brug for ham, fik Karlen Lov til at vandre til det næste Sogn for ogsaa der at henvende sig til Sognefogeden, og forsømte han dette, blev han straffet som Løsgænger. Forlod en Karl i Utide sin Plads, blev han ved Politiet hentet tilbage i sin Tjeneste, og han blev da idømt en Bøde, der blev delt mellem Fattiggassen og Husbonden, og i Gentagelsestilfælde kunde en saadan Karl, der forlod sin Tjeneste i Utide, faa en saadan Straf, at han kunde komme i Tugt- eller Forbedringshuset i indtil 3 Maaneder. Hvordan er Forholdet nu? Ja, nu er Forholdet jo det, at der er ingen, der behøver at tage fast Tjeneste, det er der ingen, der er pligtig til, og hvis et Tyende i Utide forlader sin Tjeneste, er det højeste, der kan ske, dette, at vedkommende Tyende bliver ikendt en Erstatning til Husbonden og en Bøde til Politikassen, men heldigvis er der ikke mere Tale om Tugt- og Forbedringshus.

Endvidere giver den nugældende Tyendelov paa mange Omraader klar Besked

baade for Tyende og Husbond med Hensyn til de Rettigheder og Pligter, hver af dem har. Spørger f. Eks. et Tyende: I hvilke Tilfælde har jeg Ret til at nægte at tiltræde den Plads, jeg er fæstet til? ja, saa vil Tyendet kunne finde fuld Forklaring over dette Spørgsmaal, fuldstændigt Svar derpaa ved Lovens §§ 14 og 21. Spørger Tyendet: I hvilke Tilfælde har jeg Ret til at forlade den Tjeneste, jeg allerede har tiltraadt, giver § 43 Svar derpaa. Spørger Tyendet, hvor stor Erstatning det kan forde, naar Husbonden krænger dets Ret, svarer Tyendelovens § 46 paa et saadant Spørgsmaal. Tyendeloven har paa mange Maader lagt alt til Rette for Tyendet. Naar Tyendet føler sin Ret krænknet, kan det i Kraft af Tyendeloven uden at ty til en Sagfører gaa til Dommeren i den Jurisdiktion, hvori det tjener, klage sin Nød for ham, og han er da pligtig til at give Tyendet Besked. Tyendet kan da i Kraft af den bestaaende Tyendelov fremtvinge en privat Politisag for at faa sin Ret. Det anser jeg for et overordentlig stort Gode for den tjenende Klasse Hvis man indfører et frit Kontraktforhold, vil det meget let føre til, at Tyendet, hver Gang det føler sin Ret krænknet, har at give sig en Sagfører i Vold. Det vil blive bekosteligt for Tyendet og føre til, at det først om et Aar eller to kan faa sin Ret. Derfor gentager jeg det som min Opfattelse, at Tyendeloven paa mange Maader, saaledes som den er beskaffen, i sit Indhold er en Beskyttelseslov for Tyendet og indeholder Beskyttelser, som Tyendet ikke paa nogen Maade kan undvære. Der er jo endvidere indført særlige Forligsinstitutioner i Tyendeforholdet. I hver Kommune er der en Forligsmægler, hvortil Tyendet og selvfølgelig ogsaa Husbonden kan henvende sig, naar der opstaar Stridigheder mellem dem, og der er mange Eksempler paa, at Tvistigheder ere blevne udjævnede ved en saadan Behandling for den kommunale Forligskommission.

Hvis man derfor virkelig vil varetage Tyendets Interesser, mener jeg, at den højtærede Justitsminister har Ret i, at vi ikke skulle kuldkastrer, ikke ophæve den bestaaende Tyendelov, men revidere den og søge paa adskillige Punkter at hidføre mere tidssvarende Bestemmelser end dem, der nu findes. Og her vil jeg da sige, at den Bestemmelse, at en Dreng indtil det 18de og en Pige indtil det 16de Aar er undergivet Hustugt, tror jeg ikke, at nogen Husbond bryder sig om at beholde,